

*Ба Шурои диссертациони 6D.KOA-063-и
назди Донишгоҳи байналмилалӣ сайёҳӣ ва
соҳибкори Тоҷикистон
(734055, ш. Душанбе, х. Борбад 48/5)*

ТАҚРИЗ

ба автореферати диссертатсияи Сафаров Абдували Маҳмадсаидович дар мавзӯи «Ҷанбаҳои ташкилию иқтисодии рушди соҳаи сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон» барои дарёфти дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ аз рӯи ихтисоси 08.00.04 – Иқтисодиёти соҳавӣ (08.00.04.06 – Иқтисодиёти соҳаи сайёҳӣ)

Тавре маълум аст, ҷанбаи муҳими мавзӯи таҳқиқотӣ ба тамоюли ҷаҳонишавии бахши сайёҳӣ дар давоми солҳои охир алоқаманд буда, дар ин марҳила сайёҳӣ ба яке аз соҳаҳои ояндадори иқтисодиёти миллӣ ва байналмилалӣ табдил ёфта истодааст. Рушди сайёҳӣ яке аз самтҳои афзалиятноки иқтисоди миллӣ ба бунёди инфрасохтори сайёҳӣ низ таъямуда, имконият медиҳад, ки мавқеи сайёҳӣ дар қатори дигар бахшҳои воқеӣ иқтисодиёт амалан баланд бардошта шавад. Барои ноил гардидан ба ҳадафи мазкур дар диссертатсия масоили такмилдиҳии механизми ташкилию иқтисодии рушди хизматрасониҳои ширкатҳои сайёҳӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон пеш гузошта шудааст, ки таҳқиқи он бо назардошти ҷаҳонишавии раванд ниҳоят муҳим ва саривақтӣ мебошад.

Бояд зикр намуд, ки дар соли 2020 саноати ҷаҳонӣ сайёҳӣ дар рушди худ бо мушкилоти ҷиддӣ рӯ ба рӯ шуд - бӯҳрони шадиде, ки бо паҳншавии босуръати навъи нави कोरोनाвирус (COVID-2019) дар саросари сайёра алоқаманд буд. Вазъияти ба амаломеда ба тамоми соҳаҳои иқтисодиёти ҷаҳон, аз ҷумла ба сайёҳӣ таъсири калон расонд. Чунон ки коршиносон қариб якдилона қайд мекунанд, чунин бӯҳрон дар соҳаи сайёҳӣ аз давраи Ҷанги Дуюми Ҷаҳон мушоҳида карда нашудааст. Чи тавре, ки таҷрибаи ҷаҳонӣ нишон медиҳад, бӯҳронҳо на танҳо ногузир, балки ба маънои муайян заруранд, зеро онҳо на танҳо бо падидаҳои равандҳои манфӣ алоқаманданд — бӯҳронҳо қариб ҳамеша барои инкишоф ва инкишофи минбаъда имкониятҳои иловагиро мекушоянд. Дар шароити ҳозира вазифаи дарёфт кардани роҳҳои арзандаи аз бӯҳрон баромадан вазифаи аввалиндараҷа гардидааст, ки он чи тавре ки дар боло қайд карда шуд, бештар ба самарани тадбирҳои дастгирии давлатӣ вобаста хоҳад буд. Бо тамоми оқибатҳои манфии бӯҳрони кунунӣ, як нуктаи муҳими зеринро қайд кардан муҳим аст: соҳаи сайёҳии муосир кайҳо дар остонаи дигаргуниҳои бузург қарор дорад. Вазъияте, ки дар натиҷаи пандемияи कोरोनाвирус ба вучуд омадааст, ба эҳтимоли зиёд танҳо тағйироти ояндаро тезонад. Масалан, тамоюлҳои фаълтари татбиқи технологияҳои воқеияти виртуалӣ ва афзоиш ёфта, инчунин иқтисодиёти таҷриба аҳамиятнок хоҳанд шуд.

Дар баробари интенсификатсияи истифодаи технологияҳои рақамӣ дар соҳаи сайёҳӣ тамоюли дигарро низ бояд қайд кард, ки бори аввал пас аз коҳиши пандемия интизор меравад. Эҳтимол аст, ки мо дар байни сайёҳон

чизе монанди вирусобияро мушоҳида кунем, вақте ки одамон ба саёҳати оммавӣ омода нестанд, эҳтиёҷоти онҳо ва хатарҳои эҳтимолиро бодикқат мувозинат мекунам.

Ба андешаи муаллиф, таъсири мусбии сайёҳӣ ба рушди иқтисодиёти мамлакат, ташаккули соҳаи хизматрасониҳо, тақвият бахшидани иқтисодиёти хизматрасонӣ вобастагии қавӣ дорад. Ояндабинии самаранокии иқтисодию иҷтимоии соҳаи сайёҳӣ гувоҳӣ медиҳад, ки сайёҳӣ бояд дар ҳамҷоягӣ бо дигар бахшҳои иқтисодӣ рушд намояд.

Дар автореферат муаллиф зикр менамояд, аз таҳлили ҳолати рушди иқтисодӣ ва иҷтимоии кишварҳои мутараққӣ бармеояд, ки дар ин мамлакатҳо сайёҳӣ яке аз соҳаи сердаромадтарин ва шоҳаи сеюми даромади миллӣ ба шумор меравад.

Дар баробари аҳамияти назариявӣ, амалӣ ва нуқтаҳои муҳим, автореферат аз норасоӣҳо низ ҳолӣ нест, ба монандӣ:

1. Дар автореферат ба таври кофӣ имкониятҳо ва шароити табиӣ мамлакат, ки боиси рушди соҳаи сайёҳӣ мегардад ба таври кофӣ таҳқиқ нагаштааст.

2. Хуб мебуд муаллиф ба фишангҳо ва механизмҳои стратегияи ҳамгирӣ дар фазои ҷаҳонии сайёҳӣ хангоми таҳқиқоти мазкур диққат меод.

Камбудихоии мазкур хусусияти тавсиявӣ дошта, ба инобат гирифтани онҳо барои боз ҳам беҳтар гардидани мантиқу сифати автореферат мусоидат менамояд.

Бояд қайд кард, ки дар маҷмӯъ автореферати диссертатсияи Сафаров Абдували Маҳмадсаидович дар мавзӯи хело мубрам анҷом дода шудааст. Автореферати пешниҳодгардида ба талаботи муқаррароти КОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯӣ буда, муаллифи он барои гирифтани дараҷаи илмӣ номзади илмҳои иқтисодӣ рӯи ихтисоси ихтисоси 08.00.04 – Иқтисодиёти соҳавӣ (08.00.04.06 – Иқтисодиёти соҳаи сайёҳӣ) арзанда мебошад.

Д.и.и., профессори кафедраи
фаъолияти гумрукии Донишгоҳи
давлатии молия ва иқтисоди Тоҷикистон

Мирsaidов С.А.

Имзои Мирsaidов С.А.-ро тасдиқ мекунам.

Сардори Шӯъбаи кадрҳо
ва корҳои махсуси ДДМИТ

Шарипов У.А.